

וישלח, המדור - הגיגים, ד"ר חזות גבריאלי

אנחנו רמאים?

לאחר המפגש המרגש, לעשיו יש הצעה מעניינת עבור יעקב: וַיֹּאמֶר נִסְעָה וְנִלְכָה וְאֵלֶּכָה לְנַגְדָּךָ. בנדיבות שאין כמותה הוא מבקש לפרוש את חסותו על אחיו. מה הוא מבקש באמת? **להרחיקו מארץ ישראל!** הוא מוכן לתת לו אזרחות של כבוד בשעיר תוך שמירה על 'אוטונומיה' דתית יעקובית. הוא מוכן גם להתערב מעט עם היעקובים: וַיֹּאמֶר עֲשׂוּ אֶצִּיגְהֶנָּא עִמָּךְ מִן־הָעַם אֲשֶׁר אֲתִי. יעקב משיב בנימוס: וְעָבְרָנָא אֲדָנִי לְפָנֶי עָבְדוּ וְאֲנִי אֶתְנַהֵלָה לְאִשִּׁי לְרִגְלֵי הַמְּלָאכָה אֲשֶׁר־לְפָנַי וְלְרִגְלֵי הַיְלָדִים עַד אֲשֶׁר־אָבָא אֵלַי אֲדָנִי שְׁעִירָה: בשל הדאגה לדור העתיד, אין לנו כל דרך להגיע לשעיר, אנחנו 'בדרך לשם', אבל לעולם לא התכוונו להגיע לשם, עשיו ממתין עדיין. בסופו של דבר הכוון יהי הפוך: וְעָלוּ מוֹשְׁעִים בְּהָר צִיּוֹן לְשַׁפֵּט אֶת־הָרָר עֲשׂוּ וְהִיְתָה לִיקְנוֹק הַמְּלוֹכָה, (עובדיה א, כא).

אם זהו הקונטקסט, יש להסביר גם את מאבק יעקב עם 'שרו של עשיו' באותו עניין עצמו. זהו המאבק בו אנו שרויים גם בהאי עידנא, **המאבק על ארץ ישראל**, מאבק תמידי ומתמשך המחליף צורות במשך הדורות. על השאלה, מיהו מלאך זה? משיבים שני אמוראים: " רבי שמואל בר נחמני אמר: **כעובד כוכבים** נדמה לו..... רב שמואל בר אחא ... אמר: **כתלמיד חכם** נדמה לו...." (חולין צא, א).

מבית ומחוץ, תמיד היה מי שדאג להזכיר לנו את תכונות ה- 'ויעקבני זה פעמיים' ואת 'הרמייה' בנטילת הברכות. בשל כך, זיקתנו לארץ הקודש מוטלת בספק בעיני המלעיזים. בעיניהם, היהודי היה מאז ומעולם רמאי. זה מחלחל והופך להיות ברבות הימים 'עובדה' שאנו בעצמנו כמעט משוכנעים בקיומה. בשל כך, המאבק על ארץ ישראל הופך להיות גם מאבק פנימי. הכוח הפנימי המכונה '**עובד כוכבים**' טוען- זה לא שלכם. הכוח הפנימי הקרוי '**תלמיד חכם**' טוען- זה שלנו, אבל..., ה'אבלי' הזה, מנומק הלכתית ליעילא ולעילא' כדרכם של תלמידי חכמים.

זהו פשרה של תוספת השם **ישראל** לשם **יעקב**, שתי תכונות להם הזדקקנו ומזדקקים לסירוגין בכל ימות דברי ימי עולם. ברם, שומה עלינו לדעת כי מבחינת הבורא שאלת הרמייה כבר הוכרעה ואנו מתמודדים עם השאריות שלה. כדברי רש"י זצ"ל: "**יעקב** - לא יאמר עוד שהברכות באו לך בעקבה וברמייה, כי אם בשררה ובגלוי פנים".

להערות: hazutg@gmail.com